

Hallottad a Belcanto-t énekelni?

Egy diákegyüttes pályája

Amikor néhány évvel ezelőtt hírt hallottunk a Belcanto énekegyüttes megszületéséről, közel sem gondoltunk ekkora ivű pályára. Az együttes magántársulásként kezdte meg munkáját, minden különösebb reklám nélkül, csupán a házi muzsikálás öröméért. Több mint jelképes, hogy Tóthéknál gyűltek össze „próbálni”, annál az orvoscsaládnál, ahonnan hárman is beszálltak a közös éneklésbe, közöttük Tóth Mária, aki a Lovassy gimnázium tanári karába kerülve, az együttes művészeti vezetője lett. A belcanto elnevezés a szép éneklés olasz stílusát jelenti, egy hosszú történeti kor nemzeti énektechnikáját, tágabb értelemben az európai kórus hagyomány ápolását. Hogy maiságukat megőrizték (hisz fiatalok!), bevallottan két forrásból táplálkoznak, a klasszikus énekkari kultúrából és a spirituáléból.

A Belcanto nem ismeri a közönséghiány gondját. Bár-mikor képes akár önálló estet is adni úgy, hogy telt házat vonz.

***

A nyáron lehetőség nyílt arra, hogy az együttes külföldi cserekapcsolatot létesítsen, a csoport harmincegynéhány művel készült az NSZK-ba, nagyobb részben régi, elsősorban XVI. századbéli kórusdarábokkal, kisebb részben spirituáléval. Karlstadtban a régi városházán megrendezett hangversenyen nagy sikerrel mutatkozott be. Arbeau híres Pavane-nak a szokásosnál frissebbre vett tempója hitelesen idézte a régi kóruszenék és táncsorozatok hangulatát, azt a ritmust, amely éppen állandóságával adja a szerelmes dal hangvételt. A Belcanto kulturáltságára jellemző, hogy természetesen beszéli a megidézett stíluskorszak zenei nyelvét, melyben egyformán szerepet kap az „ellenpontos”, egyenrangú dallamokat egyszerű megszólaltató, és az akkordos, a dallamkíséret mintájú kifejezésforma. Hogy ez is lehet magyar énekkar érdeme és sajátja, az külön öröm.

Magyar művészeti együttes külföldi szereplésekor a legfontosabb szempont a szakmai képviselő kérdés. A népdal-ihletésű magyar kóruskultúra – tudjuk – legfeljebb ötvenéves, s át van itatva a többszázéves európai tradícióval. A Belcanto-ról elmondhatom, hogy szó szoros értelmében vett több-

Rögtönzött próba a busznál.

nyelvűségükkel (minden művet eredeti nyelven énekelnek!), stílárís nyitottságukkal öregbítették kóruskultúránk jó hírét. És teszik úgy hogy nem zárják magukat az „éneklők kasztjának”, kiválasztottjainak felségterületére. Ez is újdonság, eredetiség, érdem.

Lehet, hogy ez a magatartás – fiatalokról, diákokról lévén szó – természetesnek tűnhet, én azonban azt hiszem, hogy inkább szemlélet és gyakorlat kérdése. Következik egyrészt abból, hogy Tóth Mária (maga is fiatal lévén) nem telepszik rá az együttesre, nem „játssza a tanárt”, hanem együtt él velük, első az egyenlők között. Ezt egyébként a kamaracsoport-jelleg is sugallja. Formálisan csak ott vezényel, irányít közvetlenül, ahol a mű vagy a helyzet megköveteli.

***

A vezetői szerepváltásokra a karlstadti körút igen alkalmas volt, hiszen csaknem minden nap volt fellépése a társaságnak, polgári hangversenyteremben, templomban, magánkastélyban vagy éppen az utcán. A Belcanto mindezt megéröltetés nélkül bírta szusszal és műsorválasztékkal. Ebben főképp a bő és változatos repertoár játszott közre. A sörgyártó thüngeni báró kissé omladozó kastélyának kamaratermében változtattak a műsor arányain, egy kicsit a spirituálék javára. A kissé finnyás közönség tartózkodása együttesünk jóvoltából féktelen ovációvá változott. A szélesebb rétegek körében is közkedvelt négerfolklor-feldolgozások egymás hatását fokozó sorozata megtette a magáét.

Az együttes hangulatváltó

képességét dicséri, hogy a feleses klasszikából nehézség nélkül lépett át a néger-romantika sajátosan érzelmes világába, mely igen nagy hangzásérzékenységet követel.

A Belcanto nemcsak a sokszor dzsesszes beütésű spirituálé hangzásvilágával volt mai, hanem a „komolyabb műfaj” XIX. és XX. századi képviselőjével is. Bruckner Locus iste-je, Kodály Stabat Mater-e éppúgy hitelesen hangzott ajkukról a hessleri hangversenytemplomban, mint a Fellini filmjeiből ismert Nino Rota Gloriája. Ezek a művek áttetsző felrakásukkal a kis csoport néhány tagú, olykor csak egyszemélyes blokkjaira komoly éneklési feladatot hárítanak.

***

Itt derült ki igazán, milyen fontos, hogy Tóth Mária a Lovassy László Gimnáziumban a legkülönfélébb összetételű és létszámú éneklő csoportokat működteti. Ebben az intézményben az éneklés nem kényszer, nem kötelező énekkari penzum vagy furcsa szokás, hanem kiváltság, amiért százak versengenek. Ez a természetesség kapott teret Würzburg egyébként meglehetősen zajos faterén, ahova a házigazda-együttes szabadteri hangversenyt szervezett számukra. A patinás Markplatz-on ögyelgő, mozgó emberek együttesünk köré gyűltek, s addig nem engedték abba-hagyni az éneklést, míg a repertoár ki nem merült. Ahol mű, előadó és közönség egy húrú pendül, ott még a külső körülmények sem akadályozhatják meg a művészi üzenet-cserét.

Szelényi Pál